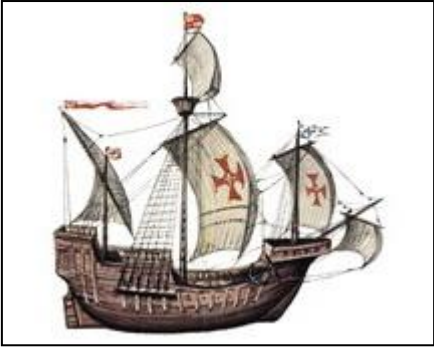

ZADANIE I (0 – 5 p.) Przeczytaj poniższe zdania i wybierz ich poprawne zakończenia. Wpisz znak „X” w wyróżnione szarym kolorem miejsca tabeli.

1.	Wyprawy Krzysztofa Kolumba miały miejsce:		przed wydaniem dzieła Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”.
			po wydaniu dzieła Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”.
2.	Krzysztof Kolumb umierał przekonany, że:		odkrył „Nowy Świat”.
			dopłynął do Azji Wschodniej (Indii).
3.	Statek widoczny na ilustracji A to:		triera.
			karawela.
4.	Trasę wyprawy Kolumba przedstawia mapa na ilustracji:		B.
			C.
5.	Pierwsza wyprawa dookoła świata Ferdynanda Magellana miała miejsce w:		I połowie XVI wieku.
			II połowie XVI wieku.

A	B	C
		
Źródło: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumb-Krzysztof;3924060.html#prettyPhoto	Źródło: http://edudu.pl/sciaga-wielkie-odkrycia-geograficzne--europejska-potega-kolonialna,b4ce72d7739202324cd4	

ZADANIE II (0 – 5 p.) Przeczytaj poniższy tekst źródłowy i na jego podstawie odpowiedz na pytania umieszczone poniżej.

Paweł Toscanelli [lekarz, naukowiec] o potrzebie odkrycia morskiej drogi do Indii (rok 1474)

Ferdynandowi Martinez, kanonikowi Lizbony, Paweł lekarz przesyła swe pozdrowienie (...) Ponieważ doniosłem ci kiedyś o pewnym szlaku do Indii, kraju korzeni drogą morską, o wiele krótszą od używanych przez was szlaku (...) czcigodny król [Portugalii – Henryk Żeglarz] pragnie teraz ode mnie pewnych wyjaśnień w tej sprawie (...) Postanowiłem dla większej pewności ukazać ten szlak na mapie. (...)

Kraj ten jest ludny i bogaty, liczy wiele królestw i prowincji i mnóstwo miast. (...)

Kraj ten zasługuje na to by został odnaleziony nie dlatego, że może dostarczyć wielkich dochodów w złocie, srebrze, szlachetnych kamieniach i wszelkiego rodzaju korzeni, które nigdy do nas nie docierały, ale także ze względu na uczonych, wybitnych filozofów i astrologów, którzy tam żyją, których geniusz i wiedza rządzą tym potężnym i wspaniałym krajem.

Źródło: <https://mlodzi-historycy.blogspot.com/2016/03/odkrycia-geograficzne-teksty-zrodowe.html>

1. Jak nazywa autor tekstu Indie?

.....

2. Dlaczego uważa, że należy odkryć drogę morską do Indii?

.....

3. Co oprócz złota i srebra mogą przywozić do Europy podróżnicy?

.....

4. Jak autor ocenia hinduskich uczonych, filozofów i astrologów?

.....

5. Ile lat przed **rozpoczęciem** wyprawy Vasco da Gamy został napisany ten list?

.....

ZADANIE III (0 – 5 p.) Poniżej znajduje się 5 pytań do których przygotowano po cztery odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawdziwa. Do tabeli pod pytaniami przy odpowiednich cyfrach wpisz litery oznaczające prawidłową odpowiedź.

1. Kultura renesansu powstała pod koniec XIV wieku na terenie:

- A. Włoch (Italii),
- B. Niemiec,
- C. Francji,
- D. Anglii.

2. Nazwa „odrodzenie” oznacza, że w tym czasie artyści sięgali do elementów kultury:

- A. średniowiecznej,
- B. starożytnej,
- C. bizantyjskiej,
- D. arabskiej.

3. Humanistą w okresie renesansu był człowiek, który:

- A. interesował się życiem człowieka i jego sprawami,
- B. pomagał ludziom w trudnych chwilach,
- C. zajmował się opisywaniem świata przyrody,
- D. studiował teologię.

4. Erazm z Rotterdamu jest autorem dzieła:

- A. „Umowa społeczna”,
- B. „O duchu praw”,
- C. „Pochwała głupoty”,
- D. „Kodeks Atlantycki”.

5. Autorem obrazu „Mona Lisa” jest:

- A. Michał Anioł,
- B. Rafael Santi,
- C. Donato Bramante,
- D. Leonardo da Vinci.

PYTANIE	1	2	3	4	5
ODPOWIEDŹ					

ZADANIE IV (0 – 5 p.) Poniżej znajduje się dzieło, którego autorem jest Rafael Santi i pięć zdań z nim związanych. Rozstrzygnij, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe i zaznacz literę przy prawidłowej odpowiedzi.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Szko%C5%82a_Ate%C5%84ska#/media/Plik:%22The_School_of_Athens%22_by_Raffaello_Sanzio_da_Urbino.jpg

1. Dzieło „Szkoła ateńska” przedstawia spotkanie wielkich filozofów starożytnych.
 - A. prawda,
 - B. fałsz.
2. Filozofia jako dziedzina nauki powstała w starożytnym Rzymie.
 - A. prawda,
 - B. fałsz.
3. Malowidło zostało wykonane techniką fresku.
 - A. prawda,
 - B. fałsz.
4. Obraz powstał w czasach baroku.
 - A. prawda,
 - B. fałsz.
5. W czasach, w których tworzył Rafael Santi żył także Marcello Bacciarelli.
 - A. prawda,

B. fałsz.

ZADANIE V (0 – 3 p.) Do podanych poniżej tytułów dzieł polskiego renesansu dopasuj ich autorów. W wykropkowanych miejscach wpisz imię i nazwisko twórcy.

1. „Krótka rozprawa między Panem, Wójtem a Plebanem”
2. „Odprawa posłów greckich”
3. „O naprawie Rzeczypospolitej”

ZADANIE VI (0 – 4 p.) Rozpoznaj budowlę na ilustracji i dokończ zdania umieszczone poniżej, zaznacz znakiem „X” literę przy właściwej odpowiedzi.

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:xxxxxxxxxxxxx_-_panoramio.jpg

1. Budynek został zbudowany w stylu:
 - A. gotyckim,
 - B. renesansowym.
2. Budowla znajduje się na rynku w:
 - A. Poznaniu,
 - B. Krakowie.
3. Budowla ta była siedzibą:
 - A. władz miasta,
 - B. rodziny królewskiej.
4. W tym samym stylu architektonicznym zbudowano:

- A. Ratusz w Zamościu,
B. Zamek krzyżacki w Malborku.

ZADANIE VII (0 – 5 p.) Nazwy miast z ramki dopasuj do zdań i dopisz do zdań w wykropkowane miejsca.

Miasto, w którym Marcin Luter wywiesił 95 tez przeciwko sprzedaży odpustów

Miasto, w którym w 1555 roku podpisano pokój kończący wojny religijne

Miasto, w którym król Henryk IV Burbon wydał edykt wprowadzający wolność wyznania

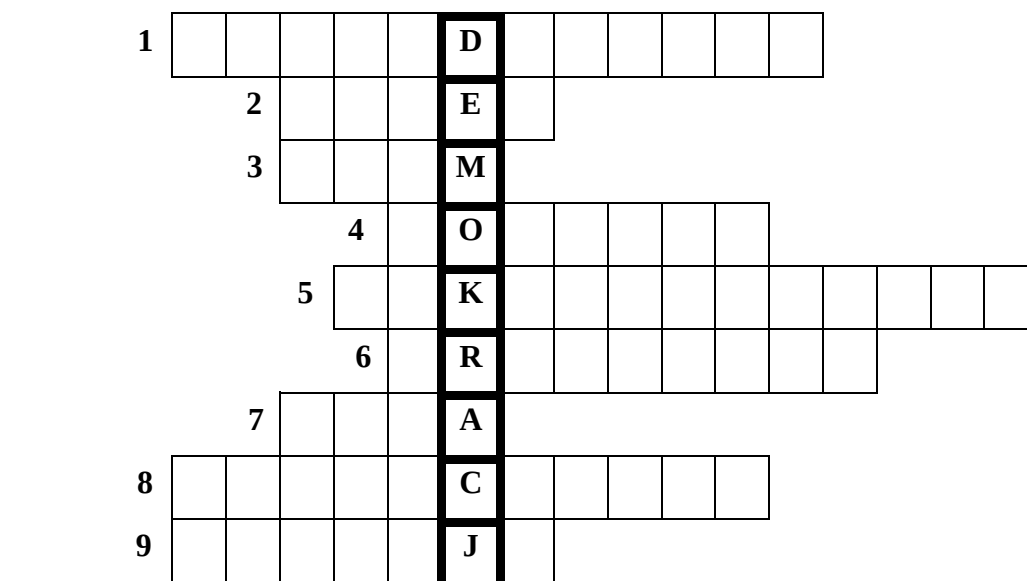
Miasto, w którym w 1572 roku miała miejsce Noc św. Bartłomieja

Miasto, w którym w latach 1545 – 1563 obradował sobór

* TRYDENT * WITTENBERGA * PARYŻ * NANTES * AUGSBURG *

ZADANIE VIII (0 – 10 p.) Rozwiąż krzyżówkę znajdującą się poniżej.

1. Związek szlachty, duchowieństwa lub miast zawarty w celu przeprowadzenia określonych spraw lub obrony swych interesów.
2. Żeglarz, który na własnym lub wynajętym statku, z upoważnienia władz państwa sprawował straż na morzu z prawem zabierania podejrzanego ładunku; z ich pomocy korzystał Kazimierz Jagiellończyk w czasie wojny trzynastoletniej.
3. Najwyższy organ władzy ustawodawczej, składał się z króla, senatu i izby poselskiej.
4. Duże gospodarstwo rolne lub rolno – hodowlane produkujące głównie na zbyt, należące do szlachcica.
5. Zeświecczenie, przekształcenie instytucji lub terytorium duchownego w świeckie.
6. Dokument, w którym zawarte są przepisy korzystne dla grupy ludzi, np. stanu społecznego.
7. Dobrowolny związek dwóch lub więcej państw oparty na warunkach korzystnych dla każdej ze stron.
8. Przymusowa i bezpłatna praca chłopów na polu szlachcica.
9. Wybór króla przez szlachtę.
10. Wcielenie danej ziemi lub państwa do drugiego państwa. Mieszkańcy wcielonego terytorium zyskują prawa obywateli państwa, do którego terytorium zostało wcielon.

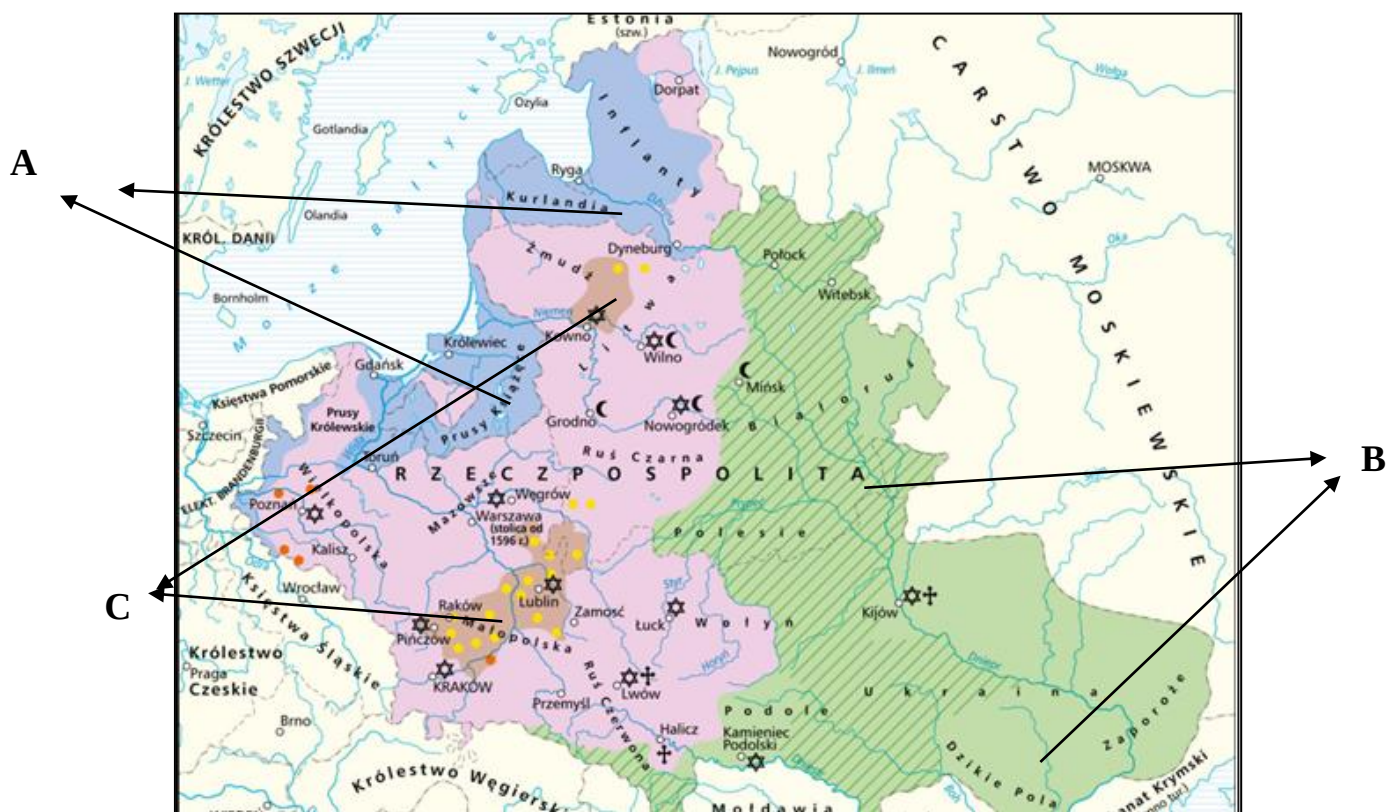

ZADANIE IX (0 – 4 p.) Poniżej znajduje się treść przywilejów dla szlachty nadawanych przez królów z dynastii Jagiellonów. Zaznacz znakiem „X” przy każdym z nich literę, przy której zapisano prawidłowy rok i miejsce jego nadania.

1. Uzależnienie nakładania nowych podatków, wydawania nowych praw i zwoływania pospolitego ruszenia od zgody sejmików.
 - A. 1496, Piotrków,
 - B. 1454, Cerkwica, Nieszawa,
 - C. 1374, Koszyce.
2. Zakazanie mieszczanom nabywania dóbr ziemskich, ograniczenie prawa chłopów do opuszczenia wsi do jednego w ciągu roku.
 - A. 1505, Radom,
 - B. 1423, Warta,
 - C. 1496, Piotrków.
3. Zakazanie królowi wydawania ustaw bez uzyskania zgody szlachty, reprezentowanej przez Senat i izbę poselską.
 - A. 1422, Czerwińsk,
 - B. 1505, Radom,
 - C. 1355, Buda.
4. Zagwarantowanie nietykalności majątkowej szlachcie bez prawomocnego wyroku sądu.
 - A. 1422, Czerwińsk,
 - B. 1430, Jedlnia,
 - C. 1496, Piotrków.

ZADANIE X (0 – 10 p.) Uzupełnij tekst dotyczący reformacji w Polsce. W miejsca wy kropkowane wpisz właściwe słowa. Na podstawie rejonów występowania rozpoznaj wyznania i przy odpowiednich literach pod mapą wpisz ich nazwy.

Państwo polsko – litewskie w XVI wieku było państwem wielonarodowym i wielowyznaniowym. Dominowali wyznawcy Zwykle byli to Polacy, Litwini, Niemcy. Rusini wyznawali Znaczną liczebnie grupą byli Żydzi. Oprócz tego ziemie Rzeczypospolitej zamieszkiwali muzułmanie i husyci. Już w latach dwudziestych XVI wieku z Niemiec dotarł do Polski, który objął przede wszystkim Prusy Królewskie, Wielkopolskę i Śląsk. Wielu wyznawców wśród szlachty małopolskiej i litewskiej znalazł W początkowym okresie reformacji król wydał dekryty zakazujące rozpowszechniania idei protestanckich oraz sprowadzania ksiąg zawierających teksty protestanckie. Za panowania króla edykty te zostały złagodzone lub zniesione. W 1564 roku zostały przyjęte dekryty soboru trydenckiego, co ułatwiło działania kontrreformacyjne. Ich przejawem było sprowadzenie do Polski zakonu, który rozwinął sieć szkolnictwa katolickiego.

Źródło: <http://wlpz.polske.pl/index.php?etap=10&i=1242&nomenu=1>

A -

B -

C -

ZADANIE XI (0 – 4 p.) Połącz informacje o sejmach z ich nazwami. W miejsca zaznaczone szarym kolorem wpisz odpowiednie litery.

sejm ordynaryjny		A. Sejm zwoływany przez <u>interrexa</u> w czasie bezkrólewia. Ustalał czas i miejsce przeprowadzenia sejmiku elekcyjnego.
sejm konwokacyjny		B. Zjazdy całej szlachty z terenu danej ziemi bądź województwa. Wywodziły się ze zjazdu urzędników ziemi, na który zaczęła przybywać szlachta.
sejmik ziemski		C. Sejm zwoływany dla wyboru króla. Obradował na Woli pod Warszawą, głosować mógł każdy szlachcic (elekcja viritim).
sejmik generalny		D. Sejm z udziałem króla, senatorów i izby poselskiej. Zwoływany przez króla co 2 lata na okres 6 tygodni.
		E. Zjazd senatorów i posłów oraz szlachty z danej prowincji, w czasie których uzgadniano wspólne stanowisko w sprawach, które miał rozpatrywać najbliższy sejm.

ZADANIE XII (0 – 6 p.) Poniżej znajdują się źródła. Przeanalizuj je i wskaż prawidłowe odpowiedzi przy zdaniach umieszczonych poniżej.

Źródło 1

A	B
Wielki Książę z wszystkimi braćmi swymi jeszcze nieochrzczonymi, krewniakami [...], wiarę świętego, rzymskiego Kościoła przyjąć zamierza [...]. Jeżeli też pani Węgier córę swą Jadwigę, królową polską przyrzeczoną odda mu w małżeństwo [...] przyrzeka i zobowiązuje się wszelkie ziemie zagrabione i straty Królestwa Polskiego [...] odzyskać własnymi zachodami i kosztami. <i>Źródło: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 10, Warszawa 1959, s. 39.</i>	Iż już Korona i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spólna Rzeczpospolita, która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła. <i>Źródło: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 20, Warszawa 1959, s. 7.</i>

Źródło 2

A	B
 <i>Źródło: https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Herb_XXX.svg</i>	 <i>Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Ksi%C4%99stwa_Warszawskiego#/media/Plik:Coat_of_Arms_of_Duchy_of_Warsaw.svg</i>

Źródło 3

A	B
 <i>Źródło: http://wlaczpolske.pl/index.php?etap=10&i=1242&nomenu=1</i>	

1. W źródle 1 fragment tekstu unii lubelskiej znajduje się pod literą:

- A.
B.
2. W źródle 2 herb Polski i Litwy po podpisaniu unii lubelskiej znajduje się pod literą:
A.
B.
3. W źródle 3 mapa Rzeczypospolitej Obojga Narodów znajduje się pod literą:
A.
B.
4. Zaznacz litery przy informacjach dotyczących postanowień unii polsko – litewskiej w Lublinie (wybierz trzy spośród poniższych):
A. była to unia realna,
B. wielki książę litewski przyjął chrzest,
C. Polska i Litwa miała wspólny sejm,
D. do Rzeczypospolitej włączono m.in. Wołyń,
E. wielki książę litewski ożenił się z królową Polski.

ZADANIE XIII (0 – 4 p.) Poniżej znajduje się ilustracja przedstawiająca obraz Jana Matejki „Potęga Rzeczypospolitej u zenitu”. Korzystając z własnej wiedzy uzupełnij zdania znajdujące się poniżej.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wolna_elekcja

1. Obraz przedstawia pierwszą wolną elekcję, która miała miejsce w roku
2. Szlachta na króla wybrała
3. Podpisał on zbiór zasad ustrojowych nazwanych
4. Drugim królem elekcyjnym został